

Laatste optreden projectieteam op filmfeest in Ede

De gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit en de voorbereidingen voor de jaarlijkse Nationale Manifestatie van de NOVA, die dit jaar op 10 en 11 november a.s. in Ede gehouden wordt, zijn in volle gang.

De zaal is al maanden geleden vastgelegd, maar de details moeten besproken worden.

De voorselecties zijn aan de gang en de spannende vraag wordt: hoeveel films krijgen we dit jaar? Hoeveel tijd hebben we nodig om te projecteren? We weten het van vorig jaar, 42 films, 523 minuten projectietijd. Zaterdagochtend beginnen, anders komen we niet klaar. Kunnen we weer rekenen op ons vertrouwde projectieteam? Ja, dat kunnen we.

Reportage van Ton Suurhoff en Jan Volland

En dan is daar opeens die gedachte: wie bezielt iemand om vele tientallen uren van z'n vrije tijd te besteden aan een stuk werk, waar van te voren van vaststaat, dat er weinig eer mee te behalen valt en je een prachtig risico loopt uitgeveteld te worden, als er ook maar iets niet helemaal goed gaat. Alleen omdat iedereen het de gewoonste zaak van de wereld vindt, dat alles goed gaat en de meeste toeschouwers in de zaal er geen flauw idee van hebben, wat er allemaal fout kan gaan.

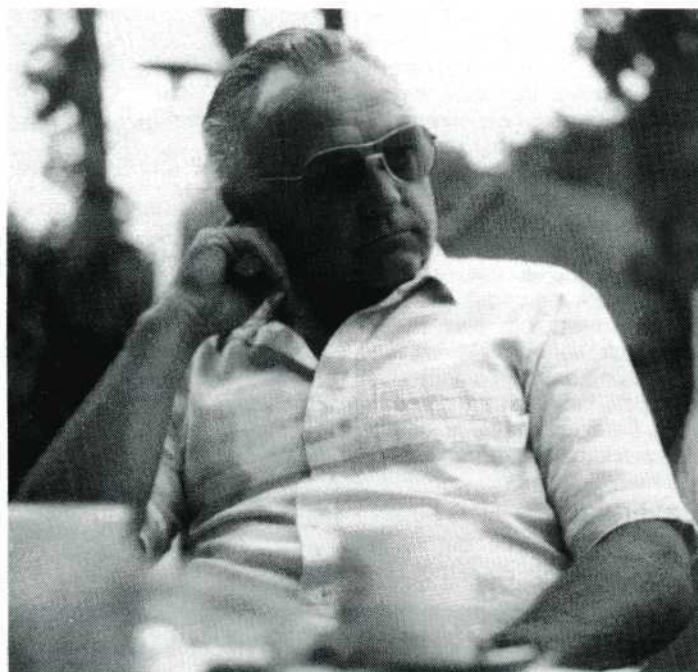
Een interessante vraag. En als je het antwoord wilt hebben, moet je naar Ger Mienstra gaan. Dus Ger gebeld en zijn voorzichtige bedenkingen aangehoord. Want wie Ger Mienstra kent, weet dat hij van publiciteit niet veel moet hebben. Maar een avondje praten met het hele projectieteam zat er tenslotte wel in. En dus togen we naar 't Harde en zaten we op één van de weinige warme zomeravonden van dit jaar in de tuin van Ger Mienstra, samen met Wim Nummerdor en Harry van

AMFI-THEATER

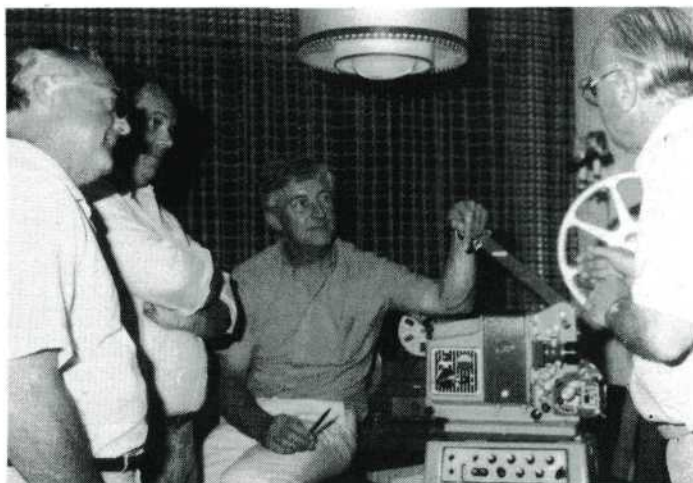
Hees. Hoe krijgen ze jullie zo gek, jongens?

Gewoon erbij...

Ger: Je rolt er in, hè. Mijn voorganger was Frans van Burkom en ik was lid van de ASA in Arnhem. Arie de Jong was daar voorzitter en op de een of andere manier kon Frans het niet meer doen. Omdat het toen voor de eerste keer in Ede was, in oktober 1976 geloof ik, heeft Arie de Jong gezegd: nou, dan organiseren wij het met de ASA wel en dan pakken we de projectie er ook bij. Toen is er in de ASA over gepraat wie er allemaal wilden meewerken en omdat ik wel eens meer achter zo'n ding stond keken ze in mijn

Ger: dan zeg je in een moment van verdwazing dat doe ik dan wel.

Ger Mienstra, Harry van Hees en Wim Nummerdor bij de NOVA 16 mm projector in de huiskamer van Ger. Rechts interviewer Ton Suurhoff, zonder krukken maar nog wel met gipsbeen na een minder geslaagde snoeipartij in zijn boomrijke tuin.

richting, toen de projectie ter sprake kwam.

Dan zeg je in een moment van verdwazing: nou vooruit, dat doe ik dan wel. Zo is het gekomen. En de beweegredenen? Omdat het toch wel leuk werk is. Anders zou ik het niet doen. Als ik daar twee dagen met de pest in mijn lijf zou moeten staan, dan zou ik het vertikken. Maar die spanning... dat heeft toch wel iets.

Niet alleen

Wim: 't Is een uitdaging. Een stuk spanning, dat je dan met z'n drieën verwerkt. Want je moet goed begrijpen, dat je het alleen niet aankunt. Dat kan één mens niet opbrengen. Afgezien al, dat je dan minstens vijf handen zou moeten hebben, maar ook geestelijk

niet. Dat kun je werkelijk niet aan. Want niet alleen, dat je ontzettend veel zorg moet hebben voor een andermans produkt, — want je realiseert je echt wel, dat je aldoor met de spullen van een ander bezig bent, maar je wil zo graag ook, dat het zo goed mogelijk gebracht wordt. Dat hun produkt goed wordt vertoond, mooi op het geluid zit, kortom, dat het af is. We willen daar op het balkon achter die ballustrade een klein beetje het idee hebben: hij heeft een prachtige film gemaakt, maar wij hebben er toch ook iets aan bijgedragen om het zo goed mogelijk op het doek te krijgen.

Net te veel.

Ger: Maar dat het een grote spanning geeft, daar heb ik nog een aardig voorbeeld van. In een van de eerste jaren, dat we het deden, was er een jonge knaap bij ons, die de 16 mm films zou doen. Hij had zich er goed op voorbereid en er naar toe geleefd. Maar op het moment, dat we zouden gaan projecteren werd hij lijkebleek, hij moest overgeven en hij werd zo verschrikkelijk ziek, dat hij elk ogenblik naar de w.c. moest. Helemaal van de kaart door de spanning van: nou zitten er 600 mensen op me te wachten en nou moet het goed gaan. En dat moet je dan hals over kop overnemen.

Soms gaat er iets mis, hè?

Wim: Ja, en dat is een ramp. Iemand heeft soms een paar jaar aan zo'n film gewerkt. Hij heeft er z'n ziel en z'n zaligheid in gelegd. Dan heeft hij een certificaat gekregen en zijn film wordt in Ede vertoond. Dat gebeurt maar één keer en

Harry: na die eerste keer riep ik heel hard dat het eens maar nooit weer was.

hij zit 'op het puntje van zijn stoel als hij aan de beurt is. Hoe zullen ze zijn film vinden? En als er dan iets fout gaat, schrik je enorm. We hebben alle drie genoeg ervaring om in één seconde te checken of wij al onze routinehandelingen goed gedaan hebben. En als dat allemaal o.k. is, waar moet je dan het eerst gaan zoeken? Ondertussen is de hele zaal al onrustig geworden.

Vooraf kijken

Ger: Daarbij komt nog, dat ik alle films, die wij vertonen, vooraf gezien heb, want ik draai ze hier thuis. En zo'n film, waar dan iets mis mee gaat, heb ik thuis perfect gedraaid.

Dat is ook een hele toestand, alles eerst thuis draaien?

Ger: Ja en het is niet alleen draaien. Eerst moet ik weten, wat de kop en de staart is. Ik heb er een vreselijke hekel aan, als er plotseling een stuk fabrieksaanloopstrook in beeld komt. Dat kan je in Ede niet maken. Dus plak ik er nog wel eens een stuk zwarte aanloopstrook voor. Dan maken we een exact draaiboek van alle films in projectievolgorde. Maar daarvoor ben ik eerst een avond naar het NOVA-secretariaat geweest om de verloting te houden. Sommige mensen verdenken ons ervan, dat we zelf de volgorde bepalen, maar dat is niet waar. We loten de volgorde en kijken dan of de films in de blokken passen. Natuurlijk verschuiven we wel eens iets, als er bijvoorbeeld twee veel op elkaar

lijkende films vlak achter elkaar zouden komen of als we met de tijd te ver buiten de planning gaan, maar dat zijn altijd kleine wijzigingen.

Grote spoelen

Daarna kan ik thuis de films achter elkaar op grote spoelen gaan monteren en tussen elke film komt een stukje wit met een nummer erop om na afloop te weten, waar ik moet knippen om de film op de juiste spoel van de eigenaar terug te kunnen wikkelen. Dan worden alle aanwijzingen voor het projecteren in het draaiboek genoteerd. Voor Harry bijv.: 'geluid komt langzaam op' of 'geluid begint na titelbeeld' of 'de eerste maten muziek janken'. En via een intercom moet ik de toneelmeeester, die achter het doek in z'n machinekamer zit, kunnen coachen, zodat hij niet het zaallicht aandoet als er nog een aftiteling moet komen. En als ik zo met die films bezig ben, bekruipt me ook wel eens dat angstige gevoel van: stel je nou eens voor, dat er wat misgaat met zo'n film en er een stuk verkreukeld uit de projector komt. Hoe vertel ik dat die man? Ik ben elk jaar weer blij als alles heelhuids op de spoelen zit.

Zeven jaar

Wim: Daar komt bij, dat we in het verleden wel eens met ap-

paratuur hebben moeten werken, die niet 100% was. Als je dat in de gaten krijgt, slaak je helemaal een zucht van verlichting als de laatste film er door is.

Zijn jullie er in 1976 gelijk mee begonnen?

Harry: Ik geloof, dat ik er in 1977 bijgekomen ben. Samen met Wim. Midden in de sessie zaten we met een technisch probleempje en toen is Wim erbij gekomen en hij is nooit meer weggegaan. Zo hebben we het nu zeven jaar met z'n drieën gedaan, maar Ger is de baas.

Ger: Gelukkig wel, want dan kan ik tenminste nog eens even naar boven lopen. Harry zit de hele dag vast en Wim is niet te bewegen om zijn hand bij de knop weg te halen als er een projector loopt.

Wim: We zitten daar natuurlijk niet zo erg comfortabel voor op het balkon. We hangen meer. We moeten ons aldoor langs elkaar heen wringen. De

op die zalen, waar je vanuit een cabine kunt projecteren en waar niemand binnen kan komen. Wij doen het wat goedelijker. En het kan ook niet anders.

Geluidsman

Harry: Eigenlijk ben ik een vreemde eend in de bijt. Ik ben geen filmer, mijn hobby is geluid. Ik kende Ger en die wist dat. Hij heeft me toen gevraagd of ik hem wilde helpen op een districtswedstrijd in Apeldoorn. Daar trek je dan met je ouwe spulletjes heen en in dat kleine zaaltje klonk dat helemaal niet onaardig. Dat deden we dus nog een paar keer en toen vroeg Ger me voor Ede. Maar ik was nog nooit in Ede geweest en toen ik die zaal zag, schrok ik me lam. Want ik had wel wat pep bij me, maar met pep alleen doe je niks. Ik heb na die eerste keer dan ook heel hard geroepen: da's eens, maar nooit weer.

De Rheeorst zelf heeft uitste-

Wim: we hangen meer dan dat we zitten op het balkon. . .

projectoren kunnen maar op een betrekkelijk klein plateau staan en je moet je er helemaal overheen buigen om het startkruis te vinden. We hebben al eens met een draaiplateau geëxperimenteerd, maar dan ben je je vaste instelling kwijt. Daar komt bij, dat een hoop mensen graag een praatje komen maken. Dat is best leuk, maar dan wordt het nog nauwer en het leidt af. Er is al zo weinig tijd tussen de films door. Ik ben wel eens jaloers

kende faciliteiten, met een grote lijnversterker en een Philips mengtafel met een uitgang van 70-110 Volt. Maar de voorversterkers van onze projectoren zijn veel te laag om op die lijn te komen. We hebben het één jaar geprobeerd en soms klonk het wel aardig, maar aldoor als het licht uitging voor een nieuwe film zat ik ook met het zweet in mijn handen. Want ze denken, dat je een medicijnman bent.

Wagens vol. . .

En omdat ik het toch ook een uitdaging vond om dat geluid bij die films goed voor elkaar

Verloting bepaalt de volgorde van films

te krijgen, ben ik langzamerhand maar wat gaan kopen en gaan bouwen. Ik heb nu een DeR300 mengpaneel met een acht octaaf stereo equalizer met een Philips Darlington 120 watt mono eindtrap. De boxen op het toneel zijn twee zuilen met elk 4 Philips 9210 breedband luidsprekers. Samen met de gigantische hoeveelheden snoeren, pluggen, recorders, microfoons en verdere randapparatuur is het een auto met een aanhangwagen volgeladen. En hoewel dat allemaal redelijk professionele apparatuur is moet ik er toch nog aan trekken, als de zaal helemaal vol zit.

Vorig jaar hadden we in Ede grotendeels perfect afgewerkte films, waar het geluid prima op de stripe stond en dan hoef ik er niet veel aan te doen. Een goede projector trekt 12.000 Hz en als het geluid op de stripe goed gemoduleerd is heb ik geen probleem. Maar als er een film tussendoor zit, die net de voorselectie gehaald heeft en waarvan de jury misschien gezegd heeft: U moet eigenlijk nog iets aan het geluid doen, dan denkt zo'n man, nou, ik ga er niet meer aan knoeien. Misschien wordt het slechter. Ze redden zich er maar mee. Maar als je met de helft aan frequentie op de stripe komt en het staat er rom-

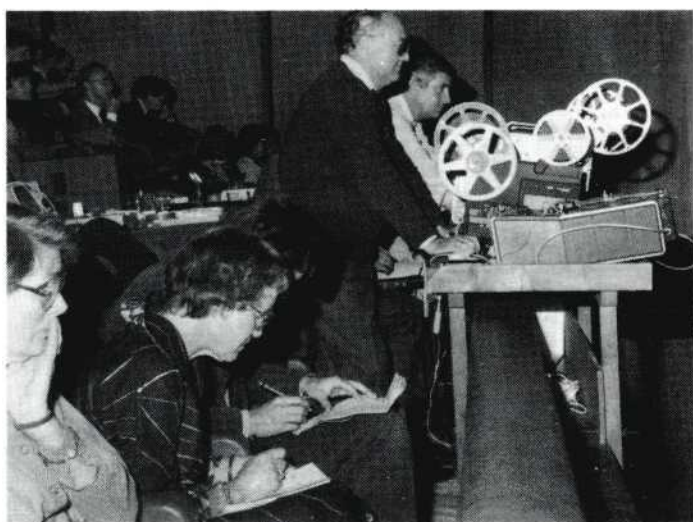
melig op met drop-outs en zo, dan kan ik het ook niet meer redden. En dan zitten er 400 mensen naar boven te kijken, zo van: doe er iets aan.

Acoustiek

Dat het geluid in de zaal wat te hard is, weet ik ook wel. Maar dat ligt aan de acoustiek. Dat kun je alleen opvangen met een aantal geluidsboxen, die precies gefocussed staan, zoals bijvoorbeeld de bioscoopinstallatie van de Reehorst. Maar met twee zuilen op het toneel moet ik tussen twee mogelijkheden doorschippen.

Is er veel veranderd sinds jullie voor het eerst projecteerden? Ger: Nou geen wereldschokkende dingen. Maar we hebben wat meer mogelijkheden gekregen en af en toe wat verbeterd. Harry heeft je zijn verhaal al verteld. Toen we begonnen, projecteerden we met geluid alleen op stripe. Toen hebben we de losse band erbij gekregen met pulsen of met perfolope.

En dan het projectiedoek. Eerst hadden we een los scherm voor op het toneel staan. Vorig jaar hebben we voor het eerst op het bioscoopdoek geprojecteerd, omdat we er een breedbeeldfilm bij hadden. Maar daardoor

In volle actie. Spanning en tevredenheid op de gezichten.

werd de afstand vier tot vijf meter groter. Met een Xenon-projector ging het. Dus doen we het dit jaar weer. We zitten dan 16 tot 17 meter van het doek af. We stellen in op de 16 mm projector met een 50 mm lens en hebben een mooi zwart kader gemaakt om de rest af te dekken. Maar met de Bauer super 8 projector met zoomlens halen we maar net hetzelfde beeldoppervlak. We hebben niets over. Als ik nog een lens kan krijgen, die wat langer is, zou dat fijn zijn.

Laatste keer

Jullie hebben aangekondigd, dat je het dit jaar voor het laatst doet. Waarom stoppen jullie ermee?

Wim: Nou, zeker niet omdat er problemen of rancunes zijn. Maar we willen zelf ook met onze hobby en met onze eigen club bezig blijven en je hebt toch minder tijd om zelf te filmen als je een paar maanden op Ede concentreren moet. Bovendien zit ik in het projectieteam en heb ik ook nog wel eens een film in de wedstrijd. Gevoelsmatig vind ik dat ook niet verstandig.

Ger: Ik wil nou zo graag ook eens ontspannen in mijn stoel naar die films zitten kijken en de hele zaak zonder enige verantwoordelijkheid over me heen laten komen. Dat lijkt me heerlijk. Bovendien acht jaar is lang genoeg. Nu maar eens een paar anderen. Dat wil niet zeggen, dat we ons er zonder meer van afmaken. We willen het volgende team best coachen en onze kennis overdragen, daar stellen we zelfs prijs op. En dan houden we aan die acht jaar een goede herinnering over.

Andere facetten

Als je met vijf mensen zit te praten, die alle vijf de laatste acht jaren Ede meegemaakt hebben, dan ontkom je er niet aan om ook te praten over de andere facetten van dat gebeuren. Over de goede beeldkwaliteit van de super 8 films. Of over de hoeveelheid films, die nauwelijks meer op één weekend te verwerken is. Dus strenger selecteren of op nieuw voorjuren of op vrijdagmiddag beginnen. Maar dan zou je een andere accommodatie moeten zoeken, waar ook overnachtingsfaciliteiten voor een redelijke prijs beschikbaar zijn. Daar zijn de meningen over verdeeld. Of over dat jaar, dat we à l'improvisite dubbel moesten gaan projecteren in het bioscoopzaaltje omdat de schouwburg-zaal uitverkocht was.

Over Ede kun je uren praten en dat doen we ook graag omdat het toch wel een geweldige happening is met de fijne medewerking van de mensen van Reehorst, met de Wageningse Boys, die elk jaar voor een schitterende versiering zorgen en niet te vergeten de mannen aan het scorebord. Want om de lichtjes op dat bord, daar draait het nou eenmaal om, in Ede.

We wensen het projectieteam dan ook graag alle succes met hun streven om bij hun laatste optreden alles feilloos op het doek en uit de luidsprekers te krijgen. En we verwachten toch wel een ietwat ludiek afscheid. Bovenal echter wensen we ze dit jaar een goede nachtrust. Maar dat is een grapje voor de insiders.

Het projectieteam met het draaiboek.